ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ .... Δρ. 720
ΕΞΑΜΗΝΟΣ.. » 360
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ .... £ 2
ΕΞΑΜΗΝΟΣ. £ 1.5
ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΕΤΗΣΙΑ .... $ 10
ΕΞΑΜΗΝΟΣ. $ 6

ΣΑΒΒΑΤΟΝ
12
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1938
Σελήνη 20 ἡμερῶν
Ἀν. ἡλ. 7.05. Δύσ. 5.14
Ἰωάννου Ἐλεήμονος

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ ΙΖ'. — ΑΡΙΘ. 5878 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ ΑΡΙΘ. 3 | Τηλ. 30-221—30-222—ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡ. 2

Ο ΝΕΟΣ ΤΟΥΡΚΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἡ τουρκικὴ ἐθνοσυνέλευσις ἐξέλεξε χθὲς τὸν στρατηγὸν Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ πρόεδρον τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Ἡ ἐκλογή του ἐγένετο παμψηφεὶ καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἑνότητα τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους καὶ τὴν θέλησιν τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ πορευόμενος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἐχάραξε δι' αὐτὸν ὁ ἀποθανὼν μεγάλος ἀρχηγός του. Ὁ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ ὑπῆρξεν ὁ πιστότερος τῶν φίλων καὶ ὁ στενώτερος τῶν συνεργατῶν τοῦ Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ πολέμου, ἐκράτησε κατόπιν πλησίον του τὴν θέσιν τοῦ πρωθυπουργοῦ μέχρις ἐσχάτων, ὁπότε διὰ λόγους ὑγείας ἀπεσύρθη τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς. Εἰς αὐτὴν τὸν ἐπαναφέρει ἤδη ἡ θέλησις τοῦ ἔθνους του, διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ μέγα κενὸν ποὺ ἤνοιξε εἰς τὴν τουρκικὴν πολιτικὴν ζωὴν ὁ θάνατος τοῦ δημιουργοῦ τῆς συγχρόνου Τουρκίας. Οὐδεὶς γνωρίζει καλλίτερον τοῦ νέου προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου του, διότι οὐδεὶς τὸ παρηκολούθησε ἐγγύτερον αὐτοῦ. Κανεὶς ἑπομένως δὲν θὰ δύναται νὰ τὸ συνεχίσῃ ἀσφαλέστερον. Ἡ ὁμόφωνος ψῆφος τῶν μελῶν τῆς Τουρκικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως εἰς τὸ πρόσωπόν του δεικνύει ἀκριβῶς τὴν ἀδίστακτον καὶ πλήρη ἐμπιστοσύνην, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ τουρκικὸν ἔθνος θέλει νὰ περιβάλλῃ τὸν νέον του ἡγέτην, ὡς φύλακα καὶ συνεχιστὴν τῆς παραδόσεως τοῦ Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Δεικνύει ἀκόμη καὶ τὴν ἀπεριόριστον δύναμιν, τὴν ὁποίαν ὁ τουρκικὸς λαὸς θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ νέου προέδρου του ὅπως ἐκτελέσῃ ἐπιτυχῶς τὴν ἐντολὴν τῆς χώρας του.

Ἔτσι εἶνε σχεδὸν βέβαιον ὅτι τίποτε δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξῃ εἰς τὴν γειτονικὴν καὶ φίλην χώραν καὶ ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτική της θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶνε ἡ ἰδία, ὅπως ὁ Κεμὰλ Ἀτατοὺρκ τὴν καθώρισε μὲ τὴν μακρὰν καὶ εἰλικρινῆ συνεργασίαν τοῦ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς χαίρει διὰ τὴν ἐκλογήν του, ὅσον θλίβεται διὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατόχου του. Γνωρίζει ὅτι ὁ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ εἶνε φίλος του ὅσον καὶ ὁ Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ προέδρου, ὡς πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκίας, συνήφθη ἡ ἑλληνοτουρκικὴ συνεννόησις καὶ συνεπληρώθη ἀργότερα. Τὴν ἰδέαν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεργασίας εἰς τὴν Ἐγγὺς Ἀνατολὴν ὁ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ τὴν ἐξέφρασε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Λωζάννην, ὅπου Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων καὶ τῶν ἄλλων βαλκανικῶν δυνάμεων συνῆλθον διὰ νὰ κλείσουν διὰ τῆς εἰρήνης, ποὺ φέρει τὸ ὄνομα τῆς ἐλβετικῆς ταύτης πόλεως, τὸν πόλεμον, ὅστις δι' αὐτὰς τὰς δύο χώρας εἶχε διαρκέσῃ δύο ἔτη μακρότερον παρὰ διὰ τοὺς ἄλλους εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Ἔκτοτε ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς Τουρκίας δὲν ἔπαυσε νὰ ἐργάζεται διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, μὲ τὴν θέλησιν καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀργηγοῦ του, μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως τῆς πολιτικῆς τῆς προσεγγίσεως τῶν δύο πρώην ἀντιπάλων ἐθνῶν. Ὁ νέος πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας εἶνε διὰ τὸν λόγον τοῦτον πολὺ ἀγαπητὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ πλησίον κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν ἐπισκέψεις του. Εἶνε φυσικὸν ἑπομένως νὰ δέχεται μὲ χαρὰν τὴν ἐκλογήν του εἰς τὸ ὕπατον τῆς πατρίδος του ἀξίωμα καὶ εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δοξάσῃ ὁ ἀπελθὼν μεγάλος φίλος μας.

Διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ εἰς τὴν προεδρίαν τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας εἶνε ἡ καλλιτέρα ἀπόδειξις ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεργασίας ἀποτελεῖ καὶ σήμερον ἀποφασιστικὴν θέλησιν τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους, ἀφοῦ τοῦτο ἔθεσεν ἐπὶ κεφαλῆς του ἐκεῖνον ποὺ ἀκριβῶς δύναται νὰ θεωρῇ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Τουρκίας ὁ πιστότερος σημερινὸς ἐκπρόσωπος τῆς πολιτικῆς τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεννοήσεως. Τὸ ἴδιον δύναται ἄλλωστε νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους βαλκανικοὺς λαούς, οἱ ὁποῖοι θὰ χαιρετίσουν μὲ ἀνάλογον ἐνθουσιασμὸν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ, ἐπὶ πρωθυπουργίας τοῦ ὁποίου συνωμολογήθη ἐπίσης καὶ τὸ εὐρύτερον Βαλκανικὸν σύμφωνον.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Σὲ ἄνειρο ζοῦμε. Τέτοιες μέρες δὲν εἶνε ἀπὸ τὶς τρέχουσες, ποὺ ξεφυλλίζουμε κάθε πρωὶ ἀπὸ τὸν ἡμεροδείκτη γιὰ νὰ τὶς ρίξουμε στὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων. Εἶνε σονέττα ποὺ γράφονται μὲ ρὸζ μελάνι τοῦ δειλινοῦ ἀπάνω στὸ γαλάζιο ἀτλάζι τ' οὐρανοῦ. Μέσα στὶς πορφύρες τοῦ φθινοπωρινοῦ σουρουπώματος, σονέττο ἔγινε καὶ ἡ ρεμοῦλκα τοῦ τράμ, καὶ τὸ νταμάρι τοῦ τέρματος, καὶ ὁ ἀσβεστωμένος μαντρότοιχος—ὅλες οἱ ἀσχήμιες τῆς πόλεως. Κάποια ἐπουράνια πριγκήπισσα περνᾷ καὶ τὶς καλύπτει μὲ πέπλους, ἁπλώνοντας τὴν εὐγένεια τῆς γαλήνης της. Γαλήνη στὰ ἤμψυχα καὶ στ' ἄψυχα. Γαλήνεψαν, θαρρεῖς, καὶ τὰ καρροτσάκια τῶν βρεφῶν κάτω ἀπὸ τὰ σκουριασμένα φύλλα τοῦ πλατάνου. Σωπαίνουν οἱ γέροι στὰ παγκάκια τῶν πάρκων καὶ θερμαίνουν τὶς πλάτες τους στὶς τελευταῖες ἀκτῖνες τοῦ ἡλιου.

Ἥλιο θὰ τὸν πῆτε; Τὸ ἴδιο ὄνομα θὰ τοῦ δώσετε μὲ κεῖνον ποὺ προχθὲς ἀκόμη διαπερνοῦσε μὲ τὰ πυρωμένα βέλη τὰ κρανία καὶ τὶς σάρκες μας; Τί χάδι τώρα! Πούπουλο ἔγινε τὸ πυρὸ σίδερο καὶ μόλις μᾶς ψαύει. Βεντάγια καὶ ἀργοσαλεύει γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ ἀνάλαφρες, χλιαρὲς πνοές. Ἱππότης δὲν ἐπλησίασε μὲ τόση ἀβρότητα καὶ μὲ τόση δειλία τὰ χείλη του στὰ δάκτυλα μαρκησίας. Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ τοῦ φωνάξουμε: «Ζωηρότερα, κύριε!»

Ἀλλὰ ἡ ζωηρότης δὲν εἶνε στὶς συνήθειες τῆς ἐποχῆς. Εἶνε ἐχθρὸς τῆς γαλήνης. Καὶ τῆς γαλήνης τὴν ἐπικράτεια διασχίζομε. Δὲν ζαλίζουν πιὰ οἱ κραυγὲς τῆς νεότητος. Μᾶς περιβάλλει ἡ σιγὴ τῆς φρονήσεως, ἡ πληρότης τῆς ὡριμότητος, ἡ ἐγκράτεια τῶν ἐκδηλώσεων.

Σ' ἕνα στίχο του ὁ ποιητὴς τῶν «Θείων Δώρων» δίνει ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα:

Γλυκὸ χινόπωρο τῆς ζωῆς, σοφὴ κι' ἀ-
[τάραχη ὥρα...

Ἔτσι, σοφὸ κι' ἀτάραχο εἶνε καὶ τῆς φύσεως τὸ φθινόπωρο.

Ντάλιες καὶ χρυσάνθεμα πλέκουν τὸ κάδρο γύρω στὸν πίνακα. Εἶνε τὸ οἰκόσημό του. Τοῦ τὸ φιλοτέχνησαν φύσις καὶ ἄνθρωποι. Χρειάσθηκε κι' αὐτῶν ἡ σύμπραξις γιὰ τὸ πολύμορφο καὶ πολύχρωμο θαῦμα. Μπορεῖ νὰ λέῃ ὁ Ρουσσὼ ὅτι τὰ πάντα ἐκφυλλίζονται ὅταν πέσουν σὲ ἀνθρώπινο χέρι. Ἂν ζοῦσε, θὰ δεχόταν τὴν ἐξαίρεσι γιὰ τὸ ἄνθος τοὐλάχιστον. Μικρὸς θεὸς ἔγινε ὁ ἄνθρωπος κι' ἔφερε στὴ ζωὴ τοὺς ἄνθινους κόσμους του. Ἐπινόησε διασταυρώσεις, παραστάθηκε σὲ συνοικέσια, διευκόλυνε ἔρωτας, πῆρε τὴ γῦρι ἀπὸ τὸν πατέρα κι' ἀναζήτησε τὴν κατάλληλη μητέρα. ἀγρύπνησε στὸ προσκέφαλο τῆς νεόνυμφης γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ποικιλία αὐτὴ ποὺ δὲν θὰ ὑπῆρχε χωρὶς τὴ δική του ἔμπνευσι. Χάρις στὴν ἀνθρωπίνη προσπάθεια, ἡ ἁπλῆ μαργαρίτα τῆς Ἰαπωνίας ἔχει ἐξελιχθῆ στὸν σημερινὸ ἄρχοντα τοῦ φθινοπώρου.

Μακρὰ τιμητικὴ συνοδεία τὸν ἀκολουθεῖ. Ἄνθη τοῦ κήπου, ἀνθάκια τοῦ κάμπου καὶ τοῦ βουνοῦ. Μικρὲς κόκκινες γλῶσσες προβάλλουν ἀπὸ τὰ κλωνάρια τῆς ροδοδάφνης. Τὰ κυκλάμινα δίνουν μαθήματα σεμνότητος στὸν κόσμο τῶν φυτῶν. Μὲ δειλία ἐπιχειρεῖ τὴν πρώτη ἐμφάνισί της ἡ ἀνεμώνη. Ὁ μενεξὲς σχημάτισε τὸ μπουκετάκι του καὶ διασύρεται ἀπὸ τὸ μικρεμπόριο στὴν ἀγορά. Κίτρινες τελεῖες κέντησε πάνω στὸ πράσινο τοῦ δέντρου της ἡ γαζία—θωπεία τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ὀσφρήσεως.

Πόσες ποικιλίες τριαντάφυλλων! Τὸ κόκκινο σὲ ὅλες τὶς ἀποχρώσεις του, ἀπὸ τὸ ἅλικο ὡς τὸ ρὸζ—πάλ. Κι' ἀνάμεσα σὲ χτυπητὸ χρωματισμό, μὲ τὴν παρθενικὴ συστολή τους, τὰ κρέμ αὐτὰ τριαντάφυλλα, σύμβολα τῆς λεπτότητος, εὐθραυστα μπιμπελὸ τοῦ κήπου, μισοανοιγμένα χείλη ποὺ λαχταροῦν καὶ τρέμουν τὸν ἀσπασμό.

Γλαντιόλες, γαρύφαλα, ἄνθη τῆς μουσμουλιᾶς κρατοῦν τὸν ψεκαστῆρα καὶ σκορπίζουν ἀρώματα. Ἡ ρωμαντικὴ μαργαρίτα φοβᾶται τὶς λάσπες καὶ ἀνεβάζει τοὺς λευκοὺς πέπλους της. Καὶ τὸ κλοῦ τοῦ διακόσμου: Ὁ πυράκανθος. Μεγάλη μόδα τῆς σαιζόν, τὸ τελευταῖο μοντέλο τῆς ἀνθοκομίας, παρισινὸς Βουλεβαρδιέρος ποὺ μᾶς ἔρχεται—μὲ πληροφορεῖ ὁ κ. Ἀγαλιώτης—ἀπὸ τὴ Γαλλία, ἀθάνατη πατρίδα τῆς κομψότητος.

Θέλει πολὺ ἀκόμα γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ κατάλογος. Ὅλων τῶν περιπτύξεων οἱ καρποὶ ἐξωραΐζουν τὴν ἀττικὴ γῆ. Δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ μεγαλείτερο πλοῦτο ἡ ἀνοιξις. Σ' αὐτὴν ἐν τούτοις ἀποδίδουν τὶς μεγάλες τιμές. Αὐτὴ κρατεῖ τὸ μυστικὸ τοῦ θορύβου καὶ τῆς δημοσιότητος. Εἶνε ἡ ἔκρηξις. Ξεσπᾷ σὰ θύελλα καὶ φουσκώνει τὶς καρδιὲς ἀνθρώπων καὶ φυτῶν.

Τὸ φθινόπωρο τὸ βλέπετε. Δὲν ξέρει νὰ θορυβῇ γύρω στ' ὄνομά του. Ἔρχεται διακριτικὰ νὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα μας καὶ περιμένει νὰ τοῦ ποῦμε: «περᾶστε». Ἔρχεται καὶ δίνει μαθήματα γαλήνης καὶ ἀπαλότητος. Εἶνε ἡ εὐγένεια διάχυτη στὴν πλάσι. Τὸ μέτρο καὶ ἡ φρόνησις. Δὲν φέρνει μαζί του ἀνησυχίες, δὲν διεγείρει ἐπιθυμίες, δὲν φλογίζει μὲ τὸν πυρετὸ τῶν ἐλπίδων. Αὐτὸ μᾶς καλεῖ σὲ συγκέντρωσι καὶ σὲ σκέψι, σὲ γαλήνιους ρεμβασμοὺς, στὸ ζωντάνεμα τῶν σβυσμένων κόσμων μας. Στρέφει πρὸς τὰ πίσω τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου μας καὶ ξυπνᾷ τὴν ἀνάμνησι, ποὺ εἶνε ἡ γλυκύτερη πίκρα τῆς ζωῆς. Τὰ κιτρινισμένα φύλλα τοῦ ἡμερολογίου τῆς ζωῆς μας ἀπλώνονται στὸ φθινοπωρινὸ δρόμο. Τὸ λέτε μελαγχολία αὐτό; Μελαγχολία θὰ εἶνε ἂν δίνετε στὴ λέξι τὴν ἔννοια τῆς ὠμορφιᾶς, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς τρυφερότητος.

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 11. — Ἀγγέλλεται ἐξ Ἀμστερνταμ ὅτι ἡ ὁλλανδικὴ κυβέρνησις ἔλαβεν ἐξαιρετικὰ μέτρα διὰ τοὺς Ἑβραίους, διότι τὰς τελευταίας ἡμέρας πολλοὶ Ἑβραῖοι πρόσφυγες ἔφθασαν εἰς Ὁλλανδίαν.

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 11. — Ἀγγέλλεται ἐκ Στοκχόλμης ὅτι τὸ βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὴν χημείαν δὲν θὰ ἀπονεμηθῇ ἐφέτος. Τὸ σχετικὸν χρηματικὸν ποσὸν θὰ δοθῇ πιθανώτατα τὸ προσεχὲς ἔτος ὁμοῦ μὲ τὸ βραβεῖον τοῦ 1939.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 11. — Ἀγγέλλεται ἐξ Ἀμστερνταμ ὅτι ἡ Ὁλλανδὴ κολυμβήτρια Ἰρὲν Βὰν Φεγκέλεν κατέρριψε τὸ παγκόσμιον ρεκὸρ ὑπτίου κολυμβήματος 150 ὑαρδῶν, ἐπιτυχοῦσα χρόνον 1' 43'' 3|10.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 11. — Ἀγγέλλεται ἐκ Βερολίνου ὅτι ὁ καγκελάριος Χίτλερ ἐξέδωκε διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου ὁρίζεται ὅτι τὴν 4ην Δεκεμβρίου θὰ διεξαχθοῦν ἐκλογαὶ εἰς τὰς συουδετικὰς περιφερείας, αἱ ὁποῖαι οὕτω θὰ ἔχουν ἀντιπροσώπους εἰς τὸ Ράϊχσταγ.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 11. — Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας Σὲρ Κίγκλεῦ Γοὺντ ἀνήγγειλε σήμερον εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ὅτι ἡ κυβέρνησις προτίθεται συντόμως νὰ ὑποβάλῃ νομοθετικὸν μέτρον διὰ τοῦ ὁποίου ὅλαι αἱ ἑταιρεῖαι ἀναερίων συγκοινωνιῶν ἀνὰ τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ ἐντὸς τῆς Ἀγγλίας θὰ ὑπαχθοῦν εἰς ἕνα ὀργανισμὸν δημοσίου δικαίου.

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΚΕΜΑΛ ΑΤΑΤΟΥΡΚ
Η ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΕΞΕΛΕΞΕ ΧΘΕΣ ΔΙΑΔΟΧΟΝ ΤΟΥ ΤΟΝ ΙΣΜΕΤ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΛΙΨΕΩΣ

ΠΕΡΑΝ, 11 Νοεμβρίου. [Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας]. — Ὡς εἶχε προαγγελθῆ, τὴν 11ην πρωϊνὴν συνῆλθεν ἡ Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευσις διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, κατόπιν τοῦ θανάτου τοῦ Κεμὰλ Ἀτατοὺρκ. Ἡ συνεδρίασις αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς μία ἀπὸ τὰς ἱστορικωτέρας τοῦ σώματος. Ὅλοι οἱ βουλευταὶ ἦσαν παρόντες, τὸ διπλωματικὸν σῶμα εὑρίσκετο ἐν ἀπαρτίᾳ εἰς τὰ θεωρεῖά του, ὅλαι αἱ θέσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τουρκικοῦ καὶ τοῦ ξένου τύπου ἦσαν κατειλημμέναι καὶ οἱ προσκεκλημένοι εἶχον καταλάβῃ θέσεις εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ θεωρεῖα. Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδριάσεως ἀνεγνώσθη ἐν μέσῳ ὀδυνηρᾶς σιγῆς — λέγει τὸ Πρακτορεῖον τῆς Ἀνατολῆς — τὸ ἀνακοινωθὲν τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ, ἐλευθερωτοῦ καὶ ἀναμορφωτοῦ τῆς Τουρκίας Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Κατόπιν ὁ πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως κ. Ρεντά, μὲ φωνὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο καταφανὴς ἡ βαθυτάτη του συγκίνησις, ἐξέφρασε τὸν πόνον τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους διὰ τὴν μεγάλην ἀπώλειαν. «Ἡ Βουλὴ — εἶπε — θ' ἀφιερώσῃ ἄλλην ἡμέραν εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἐκλιπόντος. Ἤδη ὅμως πρὶν ἢ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, σᾶς προσκαλῶ νὰ τηρήσωμεν πέντε λεπτὼν σιγὴν εἰς μνήμην τοῦ Κεμὰλ Ἀτατούρκ.» Ἐτηρήθησαν πράγματι τὰ πέντε λεπτὰ σιγῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ παρευρισκόμενοι, Τοῦρκοι καὶ ξένοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν κατώρθωσαν νὰ συγκρατήσουν τὴν συγκίνησίν των. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν δακρυσμένοι καὶ πολλοὶ μετὰ δυσκολίας κατώρθωναν νὰ καταπνίξουν τοὺς λυγμούς των. Ἤρχισε κατόπιν ὀνομαστικὴ μυστικὴ ψηφοφορία διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου προέδρου. Τὴν 11.55', ὁ πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀνήγγειλε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, συμφώνως μὲ τὸ ὁποῖον ὁ κ. Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ ἐξελέγη παμψηφεὶ — διὰ 348 ψήφων, ὅσοι ἦσαν καὶ οἱ παρόντες ἀντιπρόσωποι — πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἔγινε δεκτὸν μὲ ζωηρὰ χειροκροτήματα, τὰ ὁποῖα ἐπανελήφθησαν παρατεταμένα, ὅταν μετὰ ἑῖκοσι λεπτὰ ὁ κ. Ἰνονοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔδωκε τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ ἀπηύθυνε συγκινητικὴν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς βουλευτὰς καὶ τὸν λαόν, ζητῶν ἀπὸ ὅλους νὰ ὑπηρετήσουν τὴν πατρίδα, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα τοῦ ἐκλιπόντος μεγάλου ἀρχηγοῦ καὶ νὰ μείνουν πιστοὶ εἰς τὰς ὑποθήκας, τὰς ὁποίας ἀφῆκε.

Ὁ νέος πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ ἐδέχθη εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὰ συγχαρητήρια τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος τῆς Ἀγκύρας. Μίαν ὥραν ἀργότερον ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Ἰνονοῦ ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ μεγάρου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ κατηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐπευφημούμενος φρενιτιωδῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καθ' ὁδόν. Εἰς τὰς πόλεις ὅπου ὑπάρχει πυροβολικόν, ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἀνηγγέλθη διὰ κανονιοβολισμῶν.

Ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Τζελὰλ Μπαγιὰρ ὑπέβαλε τὸ ἀπόγευμα τὴν παραίτησίν της εἰς τὸν νέον πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ὁ κ. Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ ἀνέθεσε καὶ πάλιν εἰς τὸν κ. Τζελὰλ Μπαγιὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς κυβερνήσεως. Ἡ νέα κυβέρνησις θὰ ἐμφανισθῇ τὴν προσεχῆ Δευτέραν πρὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ θὰ προβῇ εἰς τὰς προγραμματικὰς της δηλώσεις ζητοῦσα ψῆφον ἐμπιστοσύνης.

ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΤΑΤΟΥΡΚ

ΠΕΡΑΝ, 11 Νοεμβρίου. [Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας]. — Ἡ ἡμέρα τῆς κηδείας τοῦ Ἀτατοὺρκ δὲν ὡρίσθη εἰσέτι. Πάντως, ὡς ἀνεκοινώθη, ἡ κηδεία θὰ γίνῃ πολὺ πρὸ τῆς 23ης Νοεμβρίου ἡμέρας τοῦ Μπαϊραμίου. Ἡ σορὸς τοῦ προέδρου παραμένει ἐκτεθειμένη εἰς λαϊκὸν προσκύνημα εἰς τὸ Ἰσόγειον τοῦ Ντολμᾶ Μπαζέ, τὰ πλήθη δὲ συρρέουν ὅπως καταθέσουν τὸν ὕστατον φόρον τιμῆς καὶ εὐλαβείας πρὸ τοῦ νεκροῦ.

Τὰ τοῦ πένθους καὶ τῆς διαρκείας αὐτοῦ δὲν καθωρίσθησαν ἀκόμη ἐπισήμως, ἀλλὰ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ διάφορα κέντρα διασκεδάσεως ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν κλειστά. Ὅλαι αἱ δεξιώσεις αἱ ὁποῖαι εἶχαν προαγγελθῆ ὑπὸ τῶν ξένων πρεσβειῶν εἰς τὴν Ἄγκυραν ἀνεβλήθησαν διὰ νὰ τελεσθοῦν μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Ἀτατούρκ. Ἐνταῦθα ἐπίσης ἀνεβλήθησαν αἱ ἑορταὶ ἀκόμη δὲ καὶ οἱ γάμοι οἱ ὁποῖοι εἶχον ὁρισθῆ.

Εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συνῆλθεν σήμερον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πατριάρχου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης ἔκαμε μακρὰν εἰσήγησιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποσταλοῦν συλλυπητήρια γράμματα εἰς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ τῶν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν συνοδικῶν μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Δέρκων καὶ Πριγκηπονήσων θὰ μεταβῇ τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ντολμᾶ-Μπαζὲ καὶ θὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ βιβλίον τῶν συλλυπητηρίων. Ἀπεφασίσθη ὅπως ἑπταμελὴς ἐπιτροπὴ μητροπολιτῶν μεταβῇ εἰς Ἄγκυραν καὶ παραστῇ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Κεμὰλ Ἀτατούρκ. Εἰς τὰ πατριαρχεῖα ὑψώθη ἡ τουρκικὴ σημαία μεσίστιος. Ὁ Πατριάρχης δὲν θὰ χοροστατήσῃ εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν εἰς Μέγα Ρεῦμα.

Σήμερον ἔφθασε ἐνταῦθα σιδηροδρομικῶς ὁ διάσημος Γάλλος ἠθοποιὸς Χάρυ Μπώρ μετὰ τοῦ θιάσου του· λόγῳ ὅμως τοῦ ἐθνικοῦ τουρκικοῦ πένθους αἱ παραστάσεις, τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ ἐματαιώθησαν.

Τὸ Πρακτορεῖον Ἀνατολῆς δίδον μίαν εἰκόνα τοῦ πένθους τῆς Ἀγκύρας ἅμα τῇ εἰδήσει τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτατοὺρκ, ἀναφέρει τὰς ἑξῆς χαρακτηριστικὰς λεπτομερείας: Ὅσοι ἐγνωρίζοντο μεταξὺ των ἀντήλλασσον συλλυπητήρια, ὡς ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχασαν πλησιέστατον συγγενῆ των, ὅσοι δὲ δὲν ἦσαν γνωστοὶ μεταξὺ των ἀντήλλασον βλέμματα πλήρη βαθείας θλίψεως. Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ πένθους διεχέετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εἰς εὐρυτέρους κύκλους καὶ οὔτω τὴν μεσημβρίαν τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης εἶχον τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης ἐκείνης ὀδύνης καὶ πόνου τὸν ὁποῖον καρτερικῶς κανεὶς ὑφίσταται, προσπαθῶν νὰ συγκρατηθῇ καὶ μὴ ἀφήσῃ νὰ τοῦ διαφύγῃ ἡ κραυγὴ τοῦ πόνου. Αἱ προθῆκαι τῶν διαφόρων καταστημάτων ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἶνε ἡμιφωτισμέναι μὲ πένθιμον διακόσμησιν. Ἡ πρωτεύουσα διὰ πρώτην φορὰν παραμένει ὑπὸ τὸ ἡμίφως, δεδομένου ὅτι ὅλα τὰ καταστήματα δὲν ἤνοιξαν εἰς ἔνδειξιν πένθους τὴν νύκτα ὅλα τὰ φῶτα. Μόνον τὰ φῶτα τῆς πόλεως παρέμειναν ἀναμμένα σκιαζόμενα ἐντὸς τοῦ πενθίμου περιβλήματος τῶν φανῶν. Αἱ καταφθάνουσαι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εἰδήσεις μαρτυροῦν ὅτι ἡ αὐτὴ ἀτμόσφαιρα βαθυτάτου πένθους ἐπικ